

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta

Päätöspäivämäärä 24.05.2023 § 48

Lahden kaupunki, Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta, 24.05.2023

§ 48

Valtuustoaloite liittyen päihdepalvelujen sijoittamiseen ja huumetyöryhmän perustamiseen

8498/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaattori Marja Mikola, puh.
044- 482 6378

Päätös

Lautakunta palautti päätösehdotuksen uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosan mukaisen lausunnon.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä puheenjohtaja esitti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Puheenjohtaja tiedusteli lautakunnalta, voidaanko palautusesitys hyväksyä yksimielisesti. Lautakunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan palautusesityksen.

Perusteluosa

Valtuutettu Pasi Tuomaila ja 35 muuta valtuutettua 13.12.2021:

”Esitämme, että Lahden kaupunki selvittää yhteistyössä neuvotellen PHHykyn (myöhemmin toimijana uusi hyvinvointialue) ja/tai muiden mahdollisten asiaan osallisten toimijoiden kanssa, tulisiko Lahden päihdepalvelut tai ainakin osa niistä sijoittaa kauemmaksi Lahden ydinkeskustasta niin kutsutun yhden luukun toimintaperiaatteen mukaisesti ja/tai tulisiko Lahden alueelle perustaa moniammatillinen huume- ja päihdehuuromuotoon selvitettävä ja kontrolloidusti toteuttamaan sekä seuraamaan toteutuneiden toimenpiteiden vaikutuksia (tässä aloitteessa päihdehuuromuotoon puhuttaessa niillä tarkoitetaan lähinnä huume- ja päihdehuuromuotoon käytettäviä ja luokiteltavia lääkkeitä).”

Aloite on kokonaisuudessaan asian liitteenä.

Vastine valtuustoaloitteeseen

Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden tuotti Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä vuoden 2022 loppuun asti, minkä jälkeen sosiaali- ja terveystieteiden järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyi Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle. Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialalta on pyydetty vastaus valtuustoaloitteeseen jo vuonna 2022. Hyvinvointikuntayhtymän lausunnossa 23.2.2022 (liitteenä) todetaan, että Lahden katukuvan rauhattomuus ja huumeongelman laajuus on tunnistettu yhtymässä. Erilaisia toimenpiteitä, jotka parantavat palveluiden saatavuutta ja monipuolistavat päihderiippuvaisten palvelukanavia ja -polkuja, on kehitetty laaja-alaisesti viime vuosien aikana.

Matalan kynnyksen päihdevastaanotto Lahden sote-keskuksessa (Harjun terveyden tuottamana) toimii osana sotekeskustoimintaa. Keväällä 2022 on avattu selviämishoitoyksikkö keskussairaalan yhteyteen. Se että,

päihdepalvelut ovat kiinteä osa muuta sosiaali- ja terveydenhuoltoa, edistää moniammatillisen ja kokonaisvaltaisen avun tarjoamista asiakkaille sekä tuottaa erilaisten tukipalveluiden järjestämiseen liittyviä synergiaetuja ja parantaa työ- ja potilasturvallisuutta.

Myös asunnottomien asumispalveluja sekä päihde- ja mielenterveyspotilaiden kotiin vietäviä palveluja on kehitetty. Jalkautuvan ja etsivän päihdetyön kehittäminen jatkuu yhteistyössä Helsingin diakonissalaitoksen säätiön Tukialus hankkeen kanssa (2022–2024). Hankkeen tavoitteena on integroida jalkautuvan etsivän työn toimintamalli Lahden alueelle hankkeen päätyttyä.

Opioidiriippuvaisten korvaushoito siirtyi Päijät-Soten omaksi erikoissairaanhoidon toiminnaksi toukokuussa 2021 ja se sijoitettiin Lahden sote-keskukseen toukokuussa 2022, jossa sijaitsee myös Harjun terveyden tuottama päihdepäivystys ja matalan kynnyksen päihdevastaanotto. Korvaushoitopoliklinikan muutolla Lahden sote-keskukseen turvattiin se, että korvaushoidon toiminta saatiin siirrettyä muun päihdepsykiatrisen toiminnan läheisyyteen, sekä muiden poliklinikka toimintojen kanssa samaan kokonaisuuteen.

Sininauha ry:n toteuttama matalan kynnyksen päivätoimintakeskus Tuulensuoja avattiin toukokuun 2022 puolivälissä Launeen entisen terveysaseman tiloihin. Tuulensuoja on tavoittanut hyvin päihderiippuvaisia ja asunnottomia asiakkaita ja se on osaltaan rauhoittanut Lahden katukuvaa. Vuoden 2022 loppuun mennessä Tuulensuojassa on ollut 2810 käyntiä, yksittäisiä kävijöitä 191 ja kävijöitä/päivä n. 18. Huumeiden käyttäjien terveysneuvontapiste Jelppi muutti tammikuun 2023 alussa samaan toimipisteeseen päivätoimintakeskus Tuulensuojan kanssa.

Päihdepalveluiden sijoittamisratkaisuissa on mietitty palvelujen saavutettavuutta, koska sijoitusratkaisuilla ei tule vaikeuttaa palveluihin hakeutumista. Tämän vuoksi kaupungin keskusta tai sen lähiympäristö nähdään parhaina päihdepalveluiden sijoituspaikkoina.

Ehkäisevä työ on osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä, jota tehdään monella eri tasolla. Kunnan toiminnassa ehkäisevässä työssä keskitytään mahdollisuuksien luomiseen sekä ongelmien varhaiseen tunnistamiseen ja tukeen. Hyvinvointialueen toiminnan ehkäisevä työ kattaa näiden lisäksi myös riskien ja haittojen ehkäisyn sekä hoidon ja kuntoutuksen. Moniammatillinen yhteistyö korostuu päihderiippuvaisten hoidossa sekä palvelupoluissa. Tätä tehdään jo monissa eri verkostoissa ja työryhmissä, joissa on mukana myös kokemusasiantuntijoita sekä 3.sektorin edustajia. Päijät-Hämeessä on vahva ehkäisevän työn seudullinen rakenne, joka tukee Lahdessa tehtävää työtä. Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön toimintaohjelma 2022–2025 ohjaa Lahdessa tehtävää ehkäisevää työtä. Liitteenä koonti Lahdessa tehtävästä ehkäisevästä työstä.

Valtuustoaloitteessa pyydetään ottamaan kantaa myös monialaisen huumetyöryhmän perustamiseen. Päijät-Hämeen hyvinvointialue suhtautuu lausunnossaan 28.3.2023 (liitteenä) myönteisesti siihen, että alueella käynnistetään suunnittelutyö monialaisen huumetyöryhmän perustamiseksi, jossa mukana olisivat alueen kaikki kunnat ja hyvinvointialue. Hyvinvointialue pitää ensisijaisena alueellisen työryhmän perustamista. Hyvinvointialue esittää lausunnossaan, että Lahden kaupunki toimii valmistelutyöryhmän koollekutsujana.

Alueella on toimivia päihdetyön verkostoja. Osallisuuden ja hyvinvoinnin palveluyksikön näkemyksen mukaan uuden työryhmän perustamista, sen tavoitteita sekä tehtäviä on hyvä harkita tarkoin.

Yhteenvedona voidaan todeta, että päihdepalveluita on keskitetty viimeisen vuoden aikana synergiaedun saamiseksi. Huumetyöryhmän perustamisen valmistelutyön aloittamiselle ei ole estettä. Huomioitavaa on, että ei perusteta uutta päällekkäistä työryhmää vaan valmistelussa kartoitetaan tarkasti työryhmän päätösvalta, tarve ja tehtävät. Huomioiden se, että sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämis- ja tuottamisvastuu kuuluu hyvinvointialueelle ja tarkoituksena on valmistella alueellinen työryhmä, työryhmän valmistelu- ja vetovastuu kuuluu hyvinvointialueelle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kh: muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: -